

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Haročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Na Turškem puške pokajo.

Na Turškem se je zgodilo zadnja leta nekaj takega, kar močno spominja na glavne obrise razvitka kranjske politike zadnjih let. Pri nas so zagospodarili ljudje iz farovža, ki so prebrali par lepih knjig in napisali par še lepših programov o politiki, čeprav so študirali mašništvo. Čim manj ima tak »strokovnjak« skušenj, lepše govori in ljudem je to tem bolj všeč. Ljudje so jim izročili v roke politično oblast v deželi: češ, tu imate, sedaj pa delajte. Šli so in delali tako, da ne morejo nikamor naprej. Kot našim ljudem iz farovža, se godi turškim ljudem iz kosarne. Ko so hoteli Turki preustrojiti svojo vojsko, so dali celo vrsto mladih častnikov v Evropo, da bi se izvežbali. Kot je naše duhovne posode zanimala zadnje čase politika, je tudi te mlade Turke zanimala bolj, kot njih stanovsko učenje. Prišedši nazaj na Turško, so začeli z veliko žlico razdajati modrost, kaj in kako bi vse moralo biti. Ustanovili so pod imenom Mladoturki vojaško stranko s sedežem v Solunu, vrgli s prestola starega sultana Abdula Hamida, vpeljali ustavo in seznanili turško ljudstvo s pojmi, ki tudi nam tako neprestano zvene po ušesih kot n. pr. volilne sleparije, nečuvena volilna nasilstva, ljudska volja je zmagala itd. Skratka, Turki so imeli velikanski »špas«, kar usta so odpirali v pričakovanju novih, lepših časov. Toda tudi na Turškem se je pokazalo, da velja i ondod isto načelo, kot povsod po svetu, **da najlepši programi nič ne pomagajo, če se tudi ljudje ne izpremenijo.** Mladoturki so začeli devati Turčijo v red, toda samo s to razliko, da je prej gospodaril handžar, sedaj pa bajonet. Namesto z mečem, so ubijali oni ljudstvu svoje nazore s puškinim kopitom. Ljudstvo je reklo: »Ne boš, Jaka, lepih programov mi ne moremo jesti,« popadlo za orožje, in kmalu je začel goreti plamen tu, kmalu tam. Posebno, ko so se Mladoturki dali Avstriji podkupiti s 50 milijoni in ji prepustili brez boja Bosno in Zahumlje (Herce-

govino). Najhujša vstaja je izbruhnila v Arabiji in pa sedaj v Albaniji. K vsemu temu je prišla še nesrečna laška vojna v Tripolisu. Dirndaj je bil nazadnje takšen, da je prišla na krmilo nova, Mladoturkom neprijazna vlada. Ta je razpustila sedaj državni zbor, kjer so imeli oni večino.

Mladoturki so zanesli med častnike politiko, in sedaj grozi državi državljanska vojska. En del vojakov je za Mladoturke, en del je za vlado. Razven tega so v orožju Albanci, ki so izsilili to spremembo vlade. Cele čete vojakov so prestopale k Albancem, ko jih je mladoturška vlada pošiljala, da bi jih ukrotili. Albanci so zasedli Mitrovico in Skoplje in se pogajajo z novo vlado. Mladoturki pa nameravajo v Solunu proglašiti protiparlament in protivlodo s svojimi ministri, kar bi seve pomnilo hudo notranjo vojno na Turškem. V Carigradu in Solunu je proglašeno obšedno stanje.

Vsled teh zmedarij se tudi turški sosede prav pridno pripravljajo, da posežejo »ob pravem času« v te razmere, s puško in mečem seveda. Tako so se oživeli na primer **bolgarski vstaši.**

Bolgarske revolucionarne organizacije so imele v Ohridu tajen sestanek, na katerem so sklenile, početi z revolucionarno akcijo v bitoljskem vilajetu. — V vasi Sermenina je bolgarska vstaška četa s treh strani napadla vojaški oddelek, ki je taboril pred vaško krčmo. Vnel se je ljut boj, ki je trajal do mraka. Po končanem boju so četniki napadli vas in jo zažgali. Zgorelo je 12 poslopij. Na turški strani je padel poveljnik, dva pandura, en orožnik in en vojak; ranjeni so bili štirje vojaki. Četniki so imeli dva mrtveca, za število ranjenih pa se ne ve.

Prav resne zapletke so se začele na črnogorsko - turški meji. S Cetinjsporočajo o spopadu med Turki in Črnogorci sledeče:

»**Cetinje**, 5. avgusta. V soboto je prišlo pri Kolašinu do krvavega spopada med Turki in Črnogorci. Turki so prekoračili črnogorsko mejo in skušali na črnogor-

skem ozemlju izkopati jarke. Črnogorska obmejna straža je skušala Turke pognati preko meje. Nato je bilo alarmirano vse črnogorsko obmejno prebivalstvo, katerim so se pridružili tudi Malisori. **Vnel se je krvav boj, ki je trajal pozno v noč.** — Turki so bili potisnjeni preko meje. Črnogorci so imeli 10 mrtvih in 15 težko ranjenih. **Na turški strani je padlo 60 vojakov.** V Črni gori vlada radi tega napada veliko ogorčenje, in »Mutesarif iz Peči je s štirimi bataljoni in eno baterijo krenil na pot proti črnogorski meji.«

Turški poslanik na Cetinju je celo zapustil črnogorski dvor, kar pomeni napoved vojne. Vendar sta to stvar obe vladi na enkrat poravnali in odpoklicali oboje vojaštvo proč. Vendar se med prebivalstvom boji še vedno nadaljujejo.

Na Turškem se gode torej prav resne stvari. »Doli« v Turčiji, smo rekli časih, hoteč s tem izraziti, da gre za oddaljene kraje. Dandanes ti kraji v resnici niso več daleč. Saj nam še v Ameriko ni več daleč iti. Turška meja je bila svoje čase kmalu na oni strani Kolpe, dandanes se je pomaknila naša državna meja že prav doli do Črne gore in do turškega Novega Pazarja. Kar se godi danes doli, se godi skoraj prav tik ob naši meji. Če izbruhne na Turškem domača vojna in napadejo razcrano državo njeni dediči, je skoraj gotovo, da pojdejo tudi naši fantje pomagat širit mejo naše države z orožjem še nižje doli na jug. Želeti bi bilo, da bi se razmere na Turškem razvijale tako počasi, da bi se lahko izpeljal modernejši in nekrvavi način razširjenja državne meje: s pomočjo trgovskih potnikov, železnic in tehnikov. Med urejenimi državami državne meje nimajo več tistega ostrega pomena, kot v divjih »turških« razmerah. Moderne države vežejo železnice, brzojavni telefoni kot žile, po katerih se pretaka novodobni promet. Teh tisoč in tisoč gospodarskih vezi ne more nobena moderna država pretrgati brez kazni, ne da bi sama ravnotako ne čutila enake škode. Zato se kljub velikanski konkurenci vse ev-

ropske države, posebno Nemčija in Anglija, tako boje začeti evropsko vojno. Ravno te naraščajoče zveze med posameznimi državami bodo oni mogočni angelj miru, ki nekoč zazvoni smrtni zvon orožju, kot splošno neporabnemu in negospodarskemu sredstvu za ustvarjanje redu med narodi.

Zato bi bila tudi za turško državo najboljše jamstvo za obstanek dobro razvita kmetija, obrt in iz tega izvirajoče kupčijske zveze z ostalim svetom. Toda Turki so mislili, da zadostuje za razširjanje njih kulture meč **damaščanskega jekla**. Toda **uma svetli meč** evropske izobrazbe zmaguje! Vidimo na turškem vzgledu, da **politična** svoboda in samostojnost sama po sebi še prav nič ne pomaga, če tej politični **svobodi** narod ne pridruži še **osebne zmožnosti**. Za nas Slovence so turške razmere tolažljiv vzgled, ker nam pričajo, da tvori **podlago narodove sreče izobrazba, pridnost, treznost in vztrajnost posameznikov**, da narod lahko doseže resnično svobodo s pomočjo teh lastnosti, **v kakršnem koli političnem okvirju**. Pri Turkih vidimo, da jim prav nič ni koristilo krvavljenje za nov politični okvir, ker so mu pozabili dati tudi **ново vsebino**. Če bomo delali in se izobraževali, bo tudi ta politični okvir, v katerem živimo, naša država, dal od nas nase vplivati tako, da se bo lahko živelo v njem.

S turških homatij posnemimo važen nauk za naše narodno življenje sploh, še posebej pa za svojo nastajajočo kmečko organizacijo:

Le izdaten posameznik je zmožen ustvariti izdatno celoto. Krepimo si voljo in izobrazujemo se, pa bo tudi naša organizacija sposobna in krepka!

Razgled po svetu

Rus in Japonec se menita pobotati.

Že zadnjič smo poročali, da so Japonci poslali ravno, ko je umiral njih, mikado ali cesar, svojega zastopnika na Rusko, če bi se ne bilo obema državama mogoče na ta ali drugi način pobotati. Ta japonski odposlanec knez Katsura se je izrazil proti nekemu časnikarju, da je neobhodno potrebno prijateljsko razmerje med Rusijo in Japonsko, ki naj bi temeljilo na natančnem spoznanju trgovskih in političnih interesov obeh držav. »Ako bi to že preje storili,« je izjavil knez Katsura, »bi danes v zgodovini ne bilo nobene rusko - japonske vojne. Oni skrajno žalostni boj je povzročilo obojestransko nespornost. Japonci smo mislili, da hoče Rusija zavladati na Velikem Oceanu in izključiti vsako drugo silo. Rusi pa so bili napačno informirani o naših namenih in načrtih.« Ministrski predsednik Kokovcev je popolnoma soglašal s knezom Katsuro. Državnika sta

o vseh vprašanjih azijske politike razpravljala čisto podrobno. Tudi v zasebnem življenju bi bilo mnogo manj sovraštva in bojev, če bi se ljudje najprej mirno pogovorili, predno začno drug drugemu nagajati, če jim kdo prinese kašne prazne čenče.

Zasebno premoženje japonske cesarske rodbine.

Po smrti japonskega cesarja Mutsuhita je javnost izvedela o neizmernem premoženju japonske cesarske rodbine. Premoženje cenijo na 500 do 700 milijonov jenov. Jen je v naši vrednosti 5 K. To premoženje torej precej imponira. Svoj denar je naložil cesar večinoma v bančnih akcijah, posebno japonske državne banke, toda tudi v industrijskih podjetjih, kakor n. pr. v družbi za proizvodnjo elektrike v Tokiu, v plinarni v Tokiu, tovarni za papir, družbi za predelovanje morskih produktov, v korejski kolonizacijski družbi. Nadalje je bil udeležen pri dveh transportnih družbah in končno tudi pri hotelu »Imperial« v Tokiu. Vrednost akcij znaša 100 milijonov jenov. Dvajset milijonov je naložil v obligacijah vojnega posojila in v akcijah državne železnice. Dohodke iz teh podjetij se ne da natančno izračunati. Nepremičnine cesarske rodbine cenijo na 500 milijonov jenov. So to gozdovi, obsežni 2,058.000 eho (en eho je skoro sto arov) in 149 tisoč eho polja. V to pa še niso všeti obsežni parki. Tudi krasne palače imajo veliko vrednost. Premogokopi v Jubari so tudi last cesarske rodbine. Dohodki od nepremičnin so znašali letno 1,120.000 jenov. Cesar je prej dobival iz državne blagajne 3 milijone jenov. Pred par leti so mu ta dohodek zvišali na 4¹/₂ milijona, čeprav se je cesar energično temu upiral z ozirom na slabo finančno stanje države po vojni.

Roosevelt kandidira.

V Chicagu je napredni zbor proglasil Roosevelta za kandidata za predsednika severoameriških Zedinjenih držav.

Slovenija

s **Dva slovanska ministra na Gorenjskem**. Na Bledu sta letos dva slovanska ministra na letovišču: poljski minister Dlugosz in Čeh dr. Otokar Trnka, minister za javna dela. Oba ministra sta šla tudi na Triglav in na Golico.

s **Velika poletna veselica v Postojnski jami**. Dne 15. avgusta t. l. se vrši ob 3. uri popoldne pri vsakem vremenu v svetovno znani Postojnski jami običajna poletna veselica. Letos vozi poleg drugih posebnih vlakov prvič tudi posebni vlak iz Gorenjske in potem dalje iz Ljubljane v Postojno. Ker je voznina le polovična, naj nihče izmed p. t. občinstva ne zamudi preugodne prilike, ogledati si največji naravni čudež

podzemeljskega sveta. Vstopnina znaša za ta dan, namesto 5 K, samo 2 K za osebo.

s **Prečenske volilne sleparije pred sodiščem**. Dne 10. avgusta bo imela prečenska afera svoj završetak pred sodiščem. Obtoženi so pa le bivši župan **Franc Wintar** in gostilničarja **N. Drenik** ter **I. Zdravje** radi **hudodelstva krivega pričevanja**. — Svoj čas je bilo radi te zadeve zaslišanih 230 prič.

Belokranjske novice

bk **Gradac**. Po dolgem času so se pri nas vršile 24. junija občinske volitve, pri katerih so naprednjaki sijajno zmagali v vseh treh razredih, in proti katerim so se naši maloštevilni klerikalci z veliko korajžo pritožili. Kakor smo zvedeli, je pritožba romala naravnost v koš, ker ji še tako naklonjeni gospodje niso mogli ustreči, dobro vedoč, da so se volitve vršile popolnoma pravilno. Zanimivo je, kdo so ti patentirani klerikalci, ki so pritožbo vložili, oziroma podpisali? Dr. Lampe jih bo gotovo dobro poznal od onega časa, ko je hotel imeti nekak shod v Gradacu — ker ravno ti gospodje so mu pripomogli do tako sijajnega uspeha, da je bil ves rumen od gnilih jajc, predno jo je mogel odkuriti. Klerikalni stranki čestitamo na pridobitvah teh novih somišljenikov — razgrajačev, ter jih priporočamo, posebno Lampetu v pobožen spomin.

bk **Iz Semiča**. Tako, kot pri nas v Semiču, nima, mislim, nobena občina brihtnega župana, kakor je naše veličanstvo Plut in njegova tercijalna patrona sv. Meta, ki ga komandira in mu zapoveduje, kaj sme delati itd. Torej poslušajte, dragi čitatelji: Tukajšnji »Sokol« je zaprosil pri županu za dovoljenje javne telovadbe na sejmišču, nakar je zavrnil prošnjo s pripombo, da o tem ima razmotrivati občinski odbor, kamor se je tudi prošnja vložila, nakar je župan sklical sejo, ki je tudi bila dne 21. julija. To so ugibali, kaj jim je storiti, ali bi dovolili prostor, ali ne, nakar so soglasno prošnjo **odbili**, s pristavkom, **Sokolu prostora ne damo, ker tega društva treba ni** in basta. Seveda so s tem mislili, da ne bo »Sokol« dobil prostora. A so se zelo prestrašili, ko so zapazili lepake nalepljene, ki so razglašali sokolski zlet. A to še ni vse! Vedite, da tudi našemu g. Stankotu Dostalju, kaplanu Groblarju ni dalo spati. Tako sta študirala za nedeljo pridigo o Sokolu. Stanko je pri jutranji maši začel: Tako lepo! Dragi moji! Danes ima »Sokol« izlet v Semič, za kar je moja dolžnost, da vas svarim, da se nobeden ne udeleži te veselice, kajti imel bo smrtni greh, to vam ukazujem v imenu presv. knezoškofa Bonaventure. Isto je bilo tudi pri 10. maši. To nalogo je imel župnik, a drugo je izvršil župan. Sokoli so postavili na trgu čez cesto slavolok; seveda to ni ugajalo nekaterim podrepnikom, a tudi žu-

panu ne. Po maši je župan skrpucal ukaz, ter ga sam nesel načelniku s sledečo vsebino: »Slovensko telovadno društvo »Sokol« v Semiču se pozivlja, da nemudoma odstrani s ceste postavljeni slavolok, sicer ga odstrani občina na sokolske stroške.« Seveda se ni na to nič reagiralo, na kar je župan tekel v farovž po hlapce in po orožniško asistenco ter šel podreti slavolok. Seveda je župan vihal svoj nos, kot da je že cel Semič njegov. »Sokol« je hotel postaviti v drugič slavolok, ker dovoljenje je imel brzojavno v rokah, a župan ni dovolil. Razgrajal je po Semiču ter upil, kdo ima kaj tukaj za govoriti?! **Jaz sem več kot glavar!** Sedaj vidiš, dragi čitatelj, v kakih razmerah živimo sedaj, ko Lampe gospodari. Tako še pri zamorcih ni kot pri teh zavrženih klerikalcih! Sedaj pa ponizno vprašamo c. kr. orožniško poveljništvo v Novem mestu, **od kdaj sme iti orožnik na županovo komando** za asistenco, ne da bi kaj o tem vedelo glavarstvo, ker sploh ni bilo potreba, ker Sokoli niso tako bebasti, da ne bi znali se brzdati, ker to je samo pri Krek - Lampetovi branži mogoče, da morajo biti v senci bajonetov? Sedaj pa župnika pozivljamo, kakor tudi kaplana, ki se štejeta za dušne pastirje in imajo pravico svariti pred smrtnim grehom, naj bi tudi posvarila svoje bogaboječičke, pardon, Orle, da naj bi malo upošteval **6. in 7. božjo zapoved**, ki doma ubogim staršem ključke ponoči zmikajo ter hodijo vino jemati itd. ter med sv. mašo karte igrajo v občinski hiši ter parto tresajo (priče so na razpolago). Tu, Rafael in Stanko, svoj nos vtikajta ter pustita Sokole pri miru. Morda je bilo pred leti boljše, kaj ne, ko so se vedno vršili uboji in tepeži, kar sedaj tega ni, odkar je »Sokol« ustanovljen, ker tepeži eksistirajo samo še pri vas in vaših Čukih. Toliko za danes. Samo to moram še omeniti, da z vašim nemirnim blebetanjem niste prav nič škodili, ampak ste še agitirali za našo veselico, ker bilo je **več kot 400 samih domačinov**, ki so se potem zgražali nad to farško gonjo, rekoč: prokleti farji, kaj je to za en smrtni greh, če se telovadi, to je greh, to, ko župnik ob nedeljah med 10. mašo svinjake čedi in druga hlapčevska dela opravlja. Drugič, g. Stanko, le še agitirajte, vam bomo hvaležni, ker na vaše denunciranje nihče nič ne da, vas že preveč kmetje poznajo, kakov mož ste. Prihodnjič več.

bk Iz Semiča. Nestrpnost smo čakali sokolskega zleta, ki ga je priredil belokranjski Sokol v Semiču 28. julija t. l. Kajti nadejali smo se, da bode ta dan najlepši, kar jih je bilo še v Semiču, kar je bilo tudi res. Že opoldne so prihajali prijatelji Sokola od Krke in od Kulpe, da pospešijo in pomagajo mlademu semiškemu Sokolu do vrhunca. Takoj ob 3. popoldne so prihajala bratska društva z Vinice, iz Črnomlja, Gradaca, Metlike in Novega mesta,

nakar so prikorakali na trg (v kroju 150 Sokolov). Nagovoril jih je brat Ogulin ter pristrčno pozdravil, nakar je govoril starosta brat Makar, dr. Malnarič in brat Mazelle, nato se je jel pomikati obhod po Semiču na telovadišče (na vrt brata Bukovca), ki je bilo kaj lepo okrašeno. Ob pol 5. se je začela telovadba. Češke proste vaje, ki jih je telovadilo **petdeset Sokolov**; nato so se izkazale najtežje vaje na orodju: bradlji in drogu. Ne smemo pozabiti br. Fuka, kateremu je občinstvo napravilo burne ovacije, a Belokranjice so ga obsipavale s cvetkami. Res čuditi se moramo njegovi moči, ki jo uporablja pri telovadbi. Med telovadbo je svirala slavna metliška godba. Po telovadbi se je razvila neprisiljena veselica, baš po belokranjskem običaju. Stregle so v pavilijonih vrle semiške in okoliške narodne dame. Povsod je bilo videti vesele in zadovoljne obraze, a tudi druge zabave ni manjkalo, kakor srečolov, ribjilov, šaljiva pošta, umetni ogenj itd. Kakor že rečeno, ta dan je bil eden najlepših, kar jih pomnimo v Semiču, ter bode ostal v spominu še dolgo. Le želimo si zopet prav kmalu kako tako sokolsko prireditev ter kličemo: Na zdar!

bk Iz Semiča. Naš sokolski izlet ni dišal našemu dičnemu župniku Stankotu. Ni vedel, s čim bi naredil večjo reklamo za naš izlet. A brihtna glavca vse iztuhta. V ta namen je v zgodnji uri vstal, ter premišljal kako bi to nalogo izpeljal. Ali dobro jo je pogodil, kakor kažejo naslednje vrstice, dobesedno: Tako lepo, dragi moji! »Jaz kot dušni pastir te fare in ozirajoč se na škofove besede pri zadnji generalni preizkušnji, vas moram opozoriti, da kdor je kaj zaveden, kdor je naše stranke, kdor je pravi faran, se ne sme udeležiti današnje tukajšnje veselice — Amen.« — Prav lepa hvala, gosp. pastir! Ali ste videli vaše pobožno ljudstvo, kako je sprejelo na trgu sokolske rdeče srajce, ali ste videli, kako z zanimanjem je sledilo vsaki točki telovadbe, ali vam ni srce počilo, ali se žolč razlil? To je bil dovolj jasen dokaz, kako se od dne do dne množijo sokolske vrste, a čukolada pada, kakor se je pred kratkim v Semiču pokazalo. No, kaj pa g. dolgonosi župan, kako je pa vam pri srcu? Kaj ne, hudo! Vseeno, akoravno ste nam slavolok podrli ter ga vzeli, kateri nam je bil dovoljen od cestnega odbora, so navzlic temu trdno prikorakale sokolske trume na trg. Vas ni bilo, ker ste se najbrže skrili v luknjo. Kaj pa dohodki, katere ste dobili od nas, jih bodejte prejeli, čeravno so iz sokolskega žepa? Verjamem — ker vem, da na to ne gledate, kdo jih da, čeravno bi bili Iškarijotovi.

bk Iz Stranske vasi. V nedeljo, dne 4. avgusta je imel semiški »Sokol« napovedan svoj tretji pešizlet v Stransko vas. Obenem je bilo običajno žegnanje na Vinčnem Vrhu. Imel je mašo že znani Grob-

ljar. Obregnul se je tudi ob Sokola, rekoč: Z žalostjo vam moram povedati, da danes ima »Sokol« svoj izlet v Stransko vas, kamor vas prosim, če ste možje kaj krščanski, preprečite to, ker je to brezversko. Pomislite, danes še ni bil noben Sokol pri maši, še prekrižal se ni noben in celo to je smrtni greh. Seveda se ni ljudstvo na te mlečnozobneževе besede nič oziralo, prihitelo je vse k bratu Judniču, a tudi kaplanu ni dalo miru, bil je pri županu ter tam ugibal, kako bi razdril veselico ter je župana poslal k Judniču, češ, da glavarstvo je dovolilo samo godbo in plesa ne. — Seveda jo je moral župan odkuriti; nato se pripeljeta župnik in kaplan prav počasi mimo Judniča, baje misleča, da bo morda ju kateri napadel, da bi imela potem kaj za nedeljsko pridigo, ker **drugega se itak več ne sliši na prižnici kot politiko in pa obrekovanje.** A to nam nič ne škodi, mi gremo naprej!

bk Iz Stranske vasi. V nedeljo 4. avgusta je imel Sokol iz Semiča pešizlet v Stransko vas, kjer je bila tudi veselica z godbo in šaljivo pošto v gostilni g. Judniča. Ker pa je bilo ravno ta dan pri tukajšnji podružni cerkvi na Vinjem vrhu žegnanje, ni šlo to našemu kaplanu nič kaj po volji, zato je že pri maši agitiral za našo veselico s tem, da je prosil in rotil, da naj bi župan in odborniki napeli vse sile, da se ta veselica na vsak način prepreči. Res sta naš gosp. župan in njegov prvi svetovalec napela vse sile, toda brezuspešno; in sicer je tekel svetnik Oven takoj v Semič k orožnikom, ni imel niti toliko časa, da bi doma opoldne kako korenje ali kaj takega pojedel. Ko je pa tam zvedel, da nimajo orožniki nič tam iskati, jo je hitro potrtega srca vdrl zopet domov in k županu k nadaljnemu posvetovanju. Potem so poklicali gosp. Indniča na pogovor, kar pa je ta zavrnil, češ, da kdor ima z njim kaj govoriti, naj k njemu pride. Videč, da ni drugače, sta res prišla pred hišo, se sklicevala na škofov odlok baje iz leta 1903, da ne bo tri leta maše, če se bo danes plesalo, dalje sta ta dva modrijana govorila, da c. kr. okr. glavarstvo nima prav, ker je to dovolilo, da moramo višje poslušati, da nismo sami svoji gospodarji itd. Ko sta pa tam zvedela, da je to zelo žalostno, da nismo sami svoji gospodarji, da bi bilo pač slabo, če bi kak mlad kaplanček imel komando čez celo faro, in da če onadva, kar pač pripoznata, nista samostojna, kako da si potem upata komu drugemu kaj ukazovati, sta zopet videla, da tako ne bo šlo, je župan prešel na drugo točko. Ponudil je godcu dve kroni, da naj odide iz veselice; ta pa ga je zavrnil, da je to vendar premalo, če bi že bilo kakih 10, 20 ali 30 kron, potem bi že ne rekel, kar pa se je županu preveč zdelo. Videč, da zopet ne pojde, sta žalostnim srcem odšla. Vendar junaka nista odstopila od trdnega sklepa ter jo je svet-

nik Oven zopet ubral k orožnikom proti Semiču, pa zopet vse zastoj. Videč, da ni pomoči, si je pa izbral častno mesto »opazovalca« in pozno v noč gledal, kako se ljudje zabavajo in kdo s kom pleše. Tudi gosp. kaplan se je za stvar zanimal, peljal se je »slučajno« — proti Črnomlju in nazaj, da si je pri tej priložnosti vso stvar ogledal. No, kar se tiče škofovega odloka, bo menda toliko pravičen, da ne bo zaradi enega krivičnega devetindevetdeset pravičnih zavrzel. Gotovo se jih bo toliko usmilil, da bo drugo leto zopet žegnanje, saj bo mogoče te preklicane Sokole drugo leto kam drugam odneslo. Sicer pa imata gosp. župan in gosp. Oven pri tej stvari toliko zaslug, da bi sploh imel škof smerten greh, če nam ne bi žegnanja pustil. Tako, gosp. svetnik Oven, toliko za danes, prihodnjič lahko še kaj, mogoče pride še tisto pooblastilo na vrsto, katero sicer ni bilo veljavno, pač pa bi bilo lahko veljavno še »sedaj«.

bk **Zahvala.** Tem potom se zahvaljujemo vsem bratskim društvom ter gostom, ker ste nas posetili ob priliki sokolskega izleta v Semič ter s tem pokazali res bratsko ljubezen mlademu Sokolu, ki je zatiran od vseh strani. Dalje se zahvaljujemo vrlim damam, ki so nam prihitele na pomoč, z Vinice, Krupe, ki so vztrajno stregle pozno v noč. Tretjič se zahvaljujemo pivovarjam »Union«, »Reininghaus« ter »Vrhniški« za darovano pivo, kakor tudi raznim ljubljanskim veletrgovcem za poslano dobitke za srečolov. A tudi Kolinški tovarni, Franckovi v Zagrebu, sploh vsem, ki so kaj pripomogli. Seveda ne smemo pozabiti tudi semniške trgovce, ki so nam šli na roke. Vsem skupaj pristrčna zahvala ter kličemo krepki: Na zdar!

Odbor semiškega »Sokola«.

o Dolenjske novice o

d **Iz Radeč pri Zidanem mostu.** Županska volitev v Radečah ali stari župan Rižnar v stiskah. V sredo, dne 7. t. m., se je vršila po dolgem premoru vendar enkrat volitev novega župana, ki pa je pokazala, kako edinstvo vlada v novoizvoljenem občinskem odboru. Čudno je bilo videti, kako si išče župan Rižnar razburjenega obraza in gest, oddihlaja v svežem zraku. Ni mu bilo obstanka v posvetovalnici. Nam se je zdelo, da mu glasovnice niso »štimala«, kakor mu ne štimalo blagajniške knjige pri trškem odboru. Že se je podiral tisti stolec, ki ga je sam tako »zrukal« — toda v zadnjem hipu mu je prihitel njegov najboljši prijatelj na pomoč, da mu je nasadil tretjo nogo. In razjasnilo se je zopet njegovo lice, široko je odprl usta, rekel: »bo že, bo že,« prižgal velikansko cigaro ter mogočnih korakov odkorakal proti domu, naznanit veselo novico. In mati županja ga je pritisnila na svoje goreče

srece in navdušeno vskliknila: »moj Rižnarček je zopet župan!«

d **Iz Radeč pri Zidanem mostu.** Kakor se je že javilo, hoče dne 15. avgusta naš Sokol nastopiti prvokrat v Radečah pred občinstvom, da pokaže sad in uspeh svojega trudapolnega dela. Pripravljal se je še ne dve leti, a zato tem bolj temeljito med štirimi stenami svoje telovadnice. Nihče ne ve, kdor sam ni Sokol, koliko potrpežljivosti in vstrajnosti zahteva od vsakega sokolsko delo. Po celodnevem trudu, katerega zahteva od vsakega posameznika njegov poklic, pride še zvečer v telovadnico, da si v potu svojega obraza uri svoje telo in bistri svoj duh. Ni lahko delo, delo sokolsko! Na vas, Radečani in okoličani, pa je, da s svojim obiskom pokažete, da veste ceniti delo vaših sinov, da jih bodrite k nadaljnemu, vstrajnemu delu, ki jih vodi po trnjevi poti do sokolskega cilja. Tedaj v **nedeljo, 18. t. m., vsi na telovadni prostor!**

d **Iz Tržišča pri Mokronogu.** Ni dolgo časa, odkar je neka Marijina družabnica zlegla, gotovo urend čuka, in tudi ne bode dolgo, kar bo glavna oseba pri Marijini družbi morala za zibelko skrbeti. Torej le glej, ti Fanina botra, da ne zamudiš zibelko dobiti. — Škandal za vse farovške podrepnike, posebno pa za te, Vidmar, ki si zlegel to Marijino družbo in skrivljeno čukarijo! V noči dne 26. na 27. julija so se drli skrivljeni čuki po Tržišču kakor lačni volkovi. A tudi oberčuk ni zamudil se udeležiti tega volčjega tuljenja. Človek, ves utrujen, gre k počitku, a ni mogoče zaspati, ker se spravi ta »sveta« čukarija na plan in začne razgrajati kakor razkačen lev, da ni mogoče zaspati. Torej Vidmar, le se svoje čukarije poprimi, da jo vsaj nekoliko olike naučiš, da se ne bodo tako obnašali, kakor gotove živali, kadar jih iz hleva spustiš. Sokole, ki nikomur nič žalega ne store, pa pusti popolnoma pri miru, drugače boš videl, kaj boš ščasoma dosegel. — Sedaj spredite ljudje, **kakšno zvestobo ohranjajo Marijine družabnice in kako se obnaša ta »presveta« čukarija!** — Prihodnjič pa zopet kaj, ako ne bode pred skrivljenimi čuki miru.

d **Trije lačni volkovi iz šentjanskega župnišča.** Ti volkovi niso nikdar dovolj siti, in kdo jih ugane? — Uganka ne bo ravno najtežja, komur so količkaj znane razmere od korporacij, ki jih vodi župnik Bajec. Najbolj lačna in potrebna je že na pol poginjena živinorejska zadruga, kateri je katastrofa neizogibna. Vsak čas pričakujemo glas »zvona«, za katerega vrv bo vlekel mežnar - sodnijski uradnik ter naznanil, da je isto zadela — smrt. Drugi lačni volk je šentjanska hranilnica in posojilnica, kateri že tudi sapa pojemlje, ker že malih vlog baje več ne izplačuje, kaj še, da bi dajala strankam na posojilo. Če

stranka prosi za malo vsotico, že se svetuje kranjska deželna banka. Tretji lačni volk pa je društvo »Čukov«. Za te uboge čukce obrabljata mežnar in organist podplate po hribih in dolinah, župnik Bajec pa s prižnice obljublja tistim, ki kaj pripeljejo in kaj prispevajo za čukarski dom, zlate gradove v zraku. Marsikateri njihov pristaj se ob mežnarjevem in organistovem nadlegovanju izneveri ter jima mesto kakkega prispevka, da raje hudega »popra« šnofat. Upamo, da pripelje tudi vsak čas kaj za čukarijo mežnarjev kolega iz vrh Koma. Tem trem sestradanih »volkovom« pa načeljuje debelotrebušni Kristusov namestnik župnik Bajec, kateremu tudi ni nikoli bisaga polna; pa kako bi tudi bila, ker kakor hitro vidi v žepu par kronc, že jih daruje lsatnemu, večdnevemu telesnemu pokrepčilu. Ti trije »volkovi« so bili pred tremi tedni financijalno tako izstradani, da so pričeli močno tuliti in priklicali iz 721 m visokega hriba Leskovca svoje zavetnikopastirje v pomoč. Ko so zavetniki videli, da krepajočim »volkovom« ne morejo sami pomagati v financijalnem oziru, so sklenili prositi pri strankah, ki imajo kaj novcev, da jih posodijo posojilnici in hranilnici, od katere potem vsi trije živijo še nekaj časa. In glejte, posrečilo se jim je! Dobili so žensko v osebi Jožefe Knez iz Murnic, ki jim je posodila ali naložila lepo vsotico, skupaj **8000 kron.** Ob tej vsotici se bodo do skrajnosti sestradani »volkovi« pa le malo časa vzdržavali, ker potrebujejo vsaki dan več financijalnega živca. Denar 8000 K bo pa še posebno zato hitro pošel, če ga je kaj odrabil za nakup konja, krave in za 10dnevno popotovanje župnik Bajec, kateri je vedno suh, kot kepa zemlje, če pol leta ne dežuje. Knez je imela ta denar naložen v ljubljanski Mestni hranilnici in na kakšno prigovarjanje ga je vzdignila iz tako varnega denarnega zavoda, nam ni znano. Lahko pa je mogoče, da so se klerikalci tudi to pot posluževali laži in obrekovanj, kar je pri njih na dnevnem redu. Radovedni smo, če bo denar tako lahko nazaj dobila, kakor so ga z veseljem sprejeli. Pri tej hranilnici se vedno stranke vpraša, ko hočejo svoj denar dvigniti, za kaj ga bodo rabili in kam ga bodo dali. Neki tukajšnji nezadolženi posestnik je hotel dobiti posojilo 600 kron. Ker je nujno rabil, je šel prosit župnika Bajca. — Bajec mu pa odgovori: »Ne morem, ni nič v blagajni.« Drugi dan je pa šla posestnikova mati po svoj lastni denar, da ga dvigne in pohiti sinu na pomoč, pa tudi ta ga ni dobila, temveč se jo je izpraševalo, za kaj bo denar rabila in kam ga bo dala. Ko je povedala, da ga da sinu, ko nujno potrebuje, ji je rekel župnik: »Naj sin (nezadolženi posestnik) sam pride.« Sin pa ni šel, ampak rekel: »Kaj bom pa hodil, saj nimajo nič denarja; če bi ga imeli, bi ga že dobil, jaz ali pa mati!« In tako niso mogli, ali pa ne hoteli izplačati borih 600

kronc. Če to malo v pretres vzamemo, takoj vidimo, kam jadra ta očividna nepremišljenost in to gospodarstvo. Če ne pride kaka posebna milost, mora biti pri živinorejski zadrugi, čukariji in hranilnici kmalu sape konec. Torej, kmetje, pozor!

d **Št. Janž.** V ponedeljek, dne 22. julija, je župnik Bajec šel in prišel v nedeljo, dne 28. julija zjutraj ob 3. uri domov. Govori se, da je bil šel k svojemu stricu v Osilnico na hrvaško - kranjski meji. Čudno se pa nam zdi, da Bajec tako pogosto in dalj časa obiskuje svojega oddaljenega strica. Vsakokrat, kadar gre z doma, se pelje proti Sevnici, če ima tudi pot v nasprotno smer. Najbrž pa bo, da v bližini Sevnice nekje »Škrjanci« pojo, pa hodi poslušati, kako uči peti starka svoje mladice. Da bomo na jasnem je-li kaj resnice na tem, pa samo malo potrpljenja, da »Luftinženir« svoj aeroplan popravi in v red spravi, potem pa nam kmalu vse razkrinka. Ko je prišel Bajec omenjeno nedeljo šele ob 3. uri zjutraj ves zaspan domov, ni zato imel časa pridigo študirati. Čenčal je le nekaj o cerkvenih ogledih ter kako morajo biti ljudje zlasti pa otroci snažni in oblečeni. Bogve kako to, da mu pride na misel, kako se mora otroke snažiti. — Gotovo je moral med tednom, ko je ropotoval v Osilnico, kje v kakem »škrjankinem gnezdu« videti kaj nesnažnega? — Včasih nam pove tudi kaj o kuhinjstvu. Ko je bilo na Osredku žegnanje, pozabil je s seboj vzeti evangelj. knjigo, potem je pa v cerkvi mesto evangelija ljudem razlagal o kijklah in jopah. Jako regimentne so njegove pridige; izgledajo kot bi govoril teoretični in praktični »virtšafter«. — Ljudvik, čas je že, da se pričneš ravnati po škofovih besedah: »Nazaj h Kristusu kralju« in ne umešavaj se več v stvari, ki jih umemo sami bolje. Če pa že res hočeš kako snažnost kam uvesti, jo uvedi najprvo v farovž, kjer je baje grozno vse zanikerno. Ljudvik saj veš, kaj ne? kako se glasi pregovor: »Najprej pred svojim pragom...« itd. Vidiš, ta pregovor vpoštevaj, pa bo za vse prav. Prižnico pa rabi le za božjo besedo! — **D o p i s n i k.**

d **Popotnik Trebnje - Št. Janž.** Pretečeni teden sem zopet pogledal malo po svetu. V soboto zvečer sem se vračal iz Novega mesta preko Trebnjega z vlakom, ki vozi v Št. Janž. Debele tri ure sem čakal v Trebnjem, predno sem se odpeljal iz tega dolgočasnega kraja, — taka železniška zveza je na tej progi! — Res ne vem, kako bi bil ubil tisti kilometre dolgi trebanjski čas, da nisem dobil tu slučajno znanega dolenjskega avijatika, — Št. Janžkega »Luftinženirja«. Ta mi je pravil o svojih poletih po Notranjskem; pravil mi je tudi, da je ozračje tam nad sv. Trojico za letanje tako neugodno, da se mu je potrl aeroplan in da se je moral vrniti domov kar po železnici. Konstatirala sva, da je najbrže zrak še zdaj okužen od Baj-

čevih grehov. Pravil mi je potem, da naša Bajec gnezdo za mlade Šentjanžke čuke, ki so pravkar dobili prvi mah in pa o tekmi v pretepanju, ki jo je sestavil po svoji metodi za čuke Krek. Tekmovali so ti mehkokljuni mladci iz čukovskega gnezda, ki ga je — ne iz svojega denarja — znosil vkup Bajec z nekaterimi fanti, ki se sicer še niso greli v Bajčevem gnezdu, a se ne razlikujejo mnogo od kalibra onih dobro vzgojenih Šentjanžkih čukov, ki so jih prav po krščansko in po klerikalnih predpisih pretepli. Deliti batine je pri čukih isto, kar pri Sokolih telovadba. — Vse so kopirali čuki od Sokolov, tudi teloustregel tej želji. Ponavljala se je igra sokolske vaje ne dajo tako lahko kopirati kot kroj in ker so pretežke za take lenuhe kot so čuki, ki niso navajeni nikakega resnega dela, marveč so izurjeni po Krekovi metodi le v nožih, gorjačah in metanju kamenja, so napravili šentjanžki čuki tekmo v tistih vajah, v katerih jih je izvežbal njih izurjeni vaditelj. Kateri izmed čukov se je v tej tekmi povspel na prvo mesto in koliko točk mu je sodnija prisodila, sem »Luftinženirja« pozabil vprašati. — Sodila je namreč sodnija in pokazala negodnim čukom kraj, kamor spadajo: — temnico. Svetovali bi Bajcu, da poskrbi tudi za temnico v novi »Čukuladafabriki«, ko je čukom tako neobhodno potrebna tema, kot ribi voda. — Ker sem imel opravek v Mokronogu, sem izstopil na postaji Mokronog - Bistrica, ki je za cele tri četrt oddaljena od Mokronoga. Ker sem se vozil prvokrat po tej progi, sem bil prokletost pešhoje v temi. V Mokronogu sem zvedel, da bodo igrali drugi dan (v nedeljo) »Rokovnjače«, zato sem ostal v nedeljo tam, posebno, ker sem dobil dva svoja znanca. Igra je vzpela sijajno, videlo se je, da so se igralci in igralke potrudili, zato so želi od mnogoštevilnega občinstva buren aplavz, posebno pri pevskih točkah. Občinstvo želi, da se igra ponovi in zvedel sem, da bode odbor bralnega društva ustregel tej želji. Ponavljala se bo igra dne 28. julija. — Šentjanžkemu »Luftinženirju« moj poklon — drugi teden ga pridem obiskat v Št. Janž in potem se odpeljem z njim domov na Notranjsko kar po zraku. — **N o t r a n j e c o d S v. T r o j i c e.**

d **Šolski izlet iz Banjaloke ob hrvaški meji v Ljubljano.** Dolgo je gojila banjaloka mladina iskreno željo, da si ogleda našo stolico, našo lepo, belo Ljubljano, kar se ji je slednjič po požrtvovalnih prijateljih mladine in učiteljstva, tudi posrečilo. Ob krasnem vremenu, med navdušenimi živio in na zdar-klici, drdrali so dne 18. m. m. vozovi čez daljne kočevske hribe proti kočevskemu mestu. Vrli občani gg.: Josip Kajfež, c. kr. poštar; Jos. Kajfež, vinski trgovec; mesar Anton Butina in trgovec Matija Kajfež, pripeljali so

54 otrok z učiteljstvom 22 km daleč do železniške postaje in prišli zopet ponje. S tem činom so si ovekovečili trajen spomin med nežno deco s čutili globoke hvaležnosti do svojih dobrotnikov. Radost in veselje, zanimanje za lepoto naše domovine, je raslo vedno bolj, kolikor bolj smo se bližali beli Ljubljani. Na dolenjskem kolodvoru nas je čakal poseben električni voz in nas med prijaznim sodelovanjem g. uslužbencev, odpeljal skozi mesto do Vodmata in nazaj do južnega kolodvora. Otroci se niso mogli načuditi krasni legi, impozantnim stavbam, spomenikom in drugim znamenitostim mogočne stolice. Po kratkem odpočitku v prijazni gostilni g. Kosove, odšli smo v sloveči elektroradiograf, kjer so se nudili otrokom krasne naravne slike, poleg tega so se pa tudi pri komičnih prizorih prav prisrčno smejali. Z večerjo, zajtrkom in kosilom, smo bili izborno postreženi v dijaških prostorih »Domovine«. Hvala slav. društvu za odstop lokalov, osobito hvala pa blagi gospej Čarmanovi, ki je šolarje tako prijazno, prav po matersko sprejela, cenjeni gospodični Faniki Čarmanovi in drugim, za tako ljubeznivo, gostoljubno postrežbo za pomoč pri sprevodu med ogledovanjem mesta. Po večerji so imeli otroci priliko opazovati z ljubljanskega grada krasoto mesta in okolice in si ogledali nato tudi šentjakoško cerkev. Izvanreden užitek je pa bila zanje zlasti električna razsvetljava, nepozabljiv pa vtisk, ko je pred znano rodoljubno gostilno Ferlinčevo, stopil med mladino g. ravnatelj E. Mahr, jo obdaril z raznim pečivom, sprejel učiteljstvo nadvse prijazno in pripomogel k izletu s prispevkom 20 K. Čast vrlemu prijatelju naše dece! Za prenočevanje je odstopil slavni mestni magistrat prostore prve mestne šole in preskrbel brezplačno prenočišče za 60 oseb. Za to izvanredno naklonjenost se podpisani zahvaljuje najiskreneje, zlasti g. dr. Iv. Tavčarju in gg. ofic. Šebeniku in svetniku J. Lahu, dalje vsem onim, ki so pripomogli k nadzorovanju v šolskem posloju. Drugi dan se je priredil izlet pod Tivoli in na to ogledal dež. muzej. G. profesorju za temeljito vsestransko pojasnjevanje zbirk, ki je trajalo skoro 2 uri, iskrena zahvala! Ravno tako gospodu, ki je vodil dekliški oddelek. Le prehitro je prišel čas odhoda in da nam ostane ta pomembni izlet, ki smo ga priredili iz tako daljnega kraja. V trajnejšem spominu, pustili smo se pri g. Rovšku slikati. Zopet okrepčani in izvrstno postreženi pri gospej Čarmanovi, odpeljali smo se proti Dolenski, veseli in zadovoljni, z lepimi spomini na našo jugoslovansko okolico. Vse bi se bilo izvršilo v najlepšem redu, le da se ni v Kočevju lotilo nekega dečka domotožje, ki nam jo je skrivaj pobrisal čez kočevske hribe proti Banjaloki. Tako se je srečno dovršil ta daljni izlet, ki je bil v zvezi z nemalo odgovornostjo, skrbmi in pripravami. Pri

tem se moram spominjati tudi g. žel. uradnikov, ki so mi šli v vseh zadevah drage volje na roke. Le požrtvovalnim, toraj šoli naklonjenim, prijaznim faktorjem, gre zahvala za častni izid. Zato pa ostanejo vaši plemeniti čini ovekovečeni v srcih nežne mladine, ki bo vedela vsikdar ceniti vaš trud, vašo nemalo požrtvovalnost in se s ponosom ozirala na svoje dobrotnike. Živeli! Čast vam! — **B a n j a l o k a**, 27. julija 1912. **P o t o k a r** Fran, nadučitelj.

d Gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu. Deželni odbor kranjski otvori 1. oktobra 1912 v samostanu šolskih sester »De Notre Dame« v Šmihelu pri Novem mestu gospodinjsko šolo, obstoječo iz notranje šole (internata) in zunanje šole (eksternata). Za notranje učence dovoli deželni odbor 6 ustanov po 15 K na mesec, to je polovico učnine in preskrbnine, ki ji je plačevati redu šolskih sester. Istotako se bo plačevalo iz deželnega zaklada zajuterk in kosilo zunanjih učenk, katerim torej ne bo trpeti nobenih stroškov. Prošnje za sprejem in za ustanove je predložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjske šole v Šmihelu pri Novem mestu, kjer se dobe tudi podrobnejša pojasnila.

d Vače. Telovadni odsek litijsko-šmarskega »Sokola« na Vačah priredi dne 11. avgusta t. l. okrožno tekmo in javno telovadbo z ljudsko veselico na vrtu poleg županovega posestva Zarnikovega. Začetek ob pol 3. popoldne. Prosimo v prid »Sokolu« obilne udeležbe.

o Gorenjske novice o

g Iz Sorice. Pred par tedni so si privoščili naši klerikalni Nidrarčki neslano zabavo. Spravili so v Zgor. Sorici nekega pridnega in poštenega krojača na boben. Dolžan je bil soriški posojilnici 1000 K, katere si je izposodil pred dvema letoma, ker je zidal novo hišo. Noben človek se ne iznebi dolga v dveh letih, če prične praznih rok in je odvisen le od svoje pridnosti, posebno, če mora še štiri nedorasle otroke preživljati. Radi 1000 K so tedaj pognali očeta štirih otrok in njegovo ženo skoro v obup. Dan 17. in 18. julija je bilo veselje za Nidrarje. Vse, kar doli leze ino gre do neizogibnega »Bindežmona« se je že zjutraj pridrvilo v Zgor. Sorico, z vidnim veseljem nad krojačevo nesrečo. Prodajali so kos za kosom in Nidrarji se bodo zdaj poceni oblekli za par let. Molčali bi o vsem, ko se ne bi proti koncu zgodilo nekaj posebnega. Ko je bilo razprodano že vse blago in ni bilo v prodajalni drugega kot križ v kotu, zagradi pristen katoliški mož tudi križ in ga hoče licitirati. Toda, to pot se je opekel. Neka žena iz Zgor. Sorice ga tako pošteno ozmerja, da klerikalec osramočen obesi razpelo nazaj v kot. Tu smo videli naše klerikalce, koliko imajo vere in katoliškega prepričanja. Tudi

boga bi prodali, samo da bi zanj izkupili par grošev. K sklepu bodi omenjeno, da sta ovadbo na sodišče podpisala župnik in klerikalni poštar Pintar. Ne morete tajiti, ker imamo ovadbo v rokah. Prav neslano je videti, da župnik naznanja sodišču svoje farane; Pintar pa, ki nima pri hranilnici drugega, kot kup dolga, naj bi raje sebe malo pogledal od vseh strani, saj če bi nje-ga radi dolgov pričela hranilnica guncati, bi tudi hitro zdrknil v grapo. Hranilnica ne bi izgubila niti ficka, če bi bila Kačarja še malo počakala, saj bo še rezervni zaklad prebolela, ker ga nikdar več ne bo videla. Majda pa lahko spozna, kako izpolnjujejo klerikalci ljubezen do bližnjega. — V Sorici imamo tudi zdaj nekega brezplačnega ovaduha, ki ljudi naznanja na glavarstvo, pa nima korajže, da bi se podpisal. Poznamo ga prav dobro. Ž njim se bomo že še pomenili, za danes naj toliko zadostuje.

g Bukovica nad Škofjo Loko. Dovolite, gosp. urednik, tudi meni prostorček v »Slovenskem Domu«, da vam napišem nekaj vrstic o tukajšnjih razmerah. Pri nas smo precej probujeni kmetje, posebno odkar zahaja k nam »Slovenski Dom«, ki gre od rok do rok, ker ga vsi radi beremo, ker nismo hlapčevsko vdani klerikalnim mogočnikom. Da ljudstvo po omiki hrepeni, je dokaz že to, da smo si pred devetimi leti sami sezidali šolo, da našim otrokom ni treba pohajati šole v kakem drugem okolišu. Pred kratkem je bila razpisana služba stalnega učitelja na Bukovici. To leto je pri nas službovala učiteljica; toda mi smo si zaželeli učitelja, katere-mu smo pripravili v šolskem posloju prosto stanovanje in mu dali na razpolago tudi lep vrt, na katerem smo mu zgradili celo lepo uto ali senčnico. Prosila sta za službo le dva: sedanja učiteljica in gosp. Ivan S t u p i c a, učitelj v Dražgošah. Ker je v službenem razpisu izrecno stalo, da si želimo učitelja, bi človek mislil, da službo dobi gosp. Stupica. Saj je gosp. Stupica že izkušen, odličen učitelj, izboren sadjere-jec in sploh neutrudljiv delavec na narodnem polju. Toda glejte, gospodična je imela toliko »dobrih strijcev«, da je zmagala proti Stupici, in je torej ona imenovana za stalno učiteljico na Bukovici! Ali je to kaka pravica? Stupica deluje že okoli **dvajset let** v dražgoških hribih, in ker je zadnji čas nekaj bolehen in ima rodbino, si je zaželel v ravnino na Bukovico, kjer leži naša vas ob cesti, od koder nimaš daleč v Škofjo Loko. Hrepeneli smo po gosp. tSupicu tudi za to, ker smo vedeli, da je vnet učitelj petja in sam zaveden kmetovalec. Kupili smo za šolo tudi krasen harmonij, ki pa zdaj že mesece in mesece ne da glasu od sebe, ker gospodična ni muzikalna. Še otrok sama ne poučuje v petju, ampak opravlja ta nauk neka — učenka! Mi, davkoplachevalci, ki smo si — kakor rečeno — s svojimi novci zgradili

šolo, protestujemo proti temu imenovanju! Le pogledite na šolski vrt! Kako lepo je bil obdelan pod prejšnjim gosp. učiteljem, zdaj pa raste na njem krompir, zelje in — plevel. V njem pa gospodari neki kajzar. Ali je to postavno? Zakaj ni vrtnarskega nadzornika gosp. Hunka nič blizu? Ni ču-da, da se je neki letoviščar izrazil, ko je zvedel, da je prejšnji gosp. učitelj vpokojen: »Mislil sem si, da je gospod umrl ali da je vpokojen. To misel mi je vdahnil že sam pogled na šolski vrt!« Toliko za danes! Imamo pa še gradiva. Torej, da se zopet vidimo! **Davkoplachevalec.**

g Iz Št. Vida pri Lukovici. V nedeljo, dne 4. avgusta, je priredila naša skupna podružnica na B r d u narodno veselico v korist Ceril-Methodovi družbi, ki skrbi za slovenske otroke na mejah. Veselica se je obnesla popolnoma izvrstno. Vrt gospoda R u s a je bil poln rodoljubnega občinstva, ki je prišlo od blizu in daleč. Za telesne potrebe so preskrbele gospe in gospodične obilo jestvin in gosp. Rus dovolj pijače. Pevci »Zarje« so zapeli pod vodstvom g. učitelja K n e z a več lepih pesmic, godba iz Zagorja pa je igrala vesele komade, med katerimi so se sukali veseli pari. V menežariji so se videle razne redke živali, in ob 6. je odplul v zrak velik zrakov-plov. Celo prireditelj je počastil odposlanec Ciril-Methodove družbe, gospod župnik B e r c e, ki se je na pozdrav podružničnega predsednika gosp. O s o l i n a odzval in spregovoril mnogo izpodbudnih besed navzočemu občinstvu. Na dražbi sta se prodajala petelin in janček, pridne prodajalke pa so spečale mnogo številka za srečolov in mnogo cvetic. Čistega dobička bode **okrog 600 kron.** Slava vsem, ki so k temu pripomogli!

g Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah priredi k svoji 30letnici veliko vrt-no veselico v nedeljo, dne 4. avgusta 1912 v restavraciji gosp. Iv. Avsenika v Begun-jah. Pri veselici bo koncertovala slavna bratska godba iz Škofje Loke. Priredilo se bo tudi srečkanje, skrita policija, detek-tivi, prosta zabava in dr. Začetek ob 3. po-poldne. Vstopnina 60 vin. za osebo. Ker je čisti dohodek namenjen za društvene namene, se preplačila hvaležno sprejemajo. V slučaju skrajno neugodnega vremena se vrši veselica v nedeljo, dne 11. avgusta. Posebna vabila se ne izdajejo.

Ostali slovenski kraji

o Od Sv. Križa pri morju. Kakor zna-no, se je vgnedzil tudi pri nas krilati ptič — Sokol. Sokolov je že kakih 18. Ti se krepko drže in pridno agitirajo med mla-deniči. Res, težko in nehvaležno delo imajo, ali vejo naj, da bo seme, ki so ga zasejali, ob njihovi vsestranski gojitvi tu-di obrodilo stoteren sad. Upam, da imajo tudi starši toliko časti in ponosa v sebi, da ne bodo zabranjevali mladini telovad-

be, temveč jim še prigovarjali k tej. — Mladenci! Le tako krepko naprej po začrtani poti. Ne spozabite se, da bi mogoče zanemarjali započeto delo. Mislite si, kako bi se naši nasprotniki tega veselili! Bi ne bila to sramota za celo vas, celo okolico? Bi vam li bilo ljubo, da bi bila vaša zani-karnost povod napadov različnih listov? In vi drugi, ki se še niste vpisali, ki še pre-mišljate, ali bi pristopili k prekornemu društvu. — Zastavite vse moči — ponudite svoje krepke rame še negodnemu Sokolu, da se vzpne kvišku v sinje oblake, pričujoč, da ga ni udušilo nobeno opravljajanje, tem manj pa zasmehovanje in pomilova-nje par odrešencev že takoj ob rojstvu. — Kakor čujemo, so se priglasila tudi dekleta, in sicer jih je že 18, otrok pa obeta biti zelo mnogo. To je lepo! Le začnite kaj kmalu z rednimi vajami, s telovadbo, ker brez te je obstoj društva nemogoč in brezpomemben. Telovadnico imate — za sedaj — veliko, dvorišče je tudi prostorno in koncem vasi, torej na samem. Ob tem času so večeri hladni, zrak čist in svež; na vse to se morate ozirati in videli bo-dete, da ni več daleč čas, ko boste lahko tekmovali z drugimi društvi in verujte mi, da se bo popolnoma popravila naša vas. Za mladeniča - Sokola bo pijančevanje, pretepanje itd. nečastno, barabsko; pre-pustili bodo te »lepe« lastnosti nasprotni-kom. — Mladenci! Mladenke! Naj vas bodri zmaga slovenskega Sokolstva v sto-stolpi Pragi, zmaga nad samim seboj, zmaga krasne, vzvišene sokolske misli! Za teboj, križka mladina, stoji ogromna, nepremagljiva slovanska sokolska arma-da, katere člani bodete stopali tudi vi z vedrim licem, čisto mislijo, z geslom ne-umrljivega očeta Sokolstva Tyrša: »V mi-slih domovina, v srcu pogum, v roki moč.« Na zdar!

o **Zveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev** ima dne 10., 11. in 12. avgusta 1912 v Celju svojo glavno skupščino s sledečim sporedom: I. V soboto, dne 10. avgusta: 1. Ob 10. dopoldne seja upravnega odbora v »Narodnem domu«. Dnevni red: a) Poročilo o delovanju vodstva Zveze; b) določitev poročil za delegacijo; c) poročilo o 25letnici Zveze; d) predlogi in nasveti. 2. Ob pol 2. popoldne zborovanje delegacije v »Narodnem domu«. Dnevni red: a) Predsednik otvori zborovanje; b) legitimiranje delegatov in delegatinj; c) tajnikovo poročilo o delovanju Zveze in Zveznih društev; d) poročilo o Zvezinih listih: 1. poročilo o »Učiteljskem Tovarišu«; 2. o »Popotniku«; 3. o »Zvončku«; d) blagajnikovo poročilo; e) poročilo računskih pregledovalcev za leto 1911 (§ 15. posl. reda); f) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda); g) določitev letne članarine Zvezi (§ 7. lit. a Zveznih pravil); h) preosnova »Učiteljskega Tovariša«. — Nasvet »Brežiško - sevniškega učiteljskega društva«; i) izpre-

membra Zveznih pravil — poročevalec Engelbert Gangl; j) določitev sporeda za glavno zborovanje (§ 24. Zveznih pravil); k) določitev časa prihodnji XXV. glavni skupščini Zveze (§ 22. Zveznih pravil); l) poročilo o praznovanju 25letnice Zaveze; m) volitev: 1. vodstva Zveze; 2. odbornikov (§ 11. odstavek 1. in 2. Zveznih pravil); n) predlogi in nasveti. 3. Ob 8. zvečer Zvezin večer v veliki dvorani »Narodnega doma« z mičnim sporedom. Vstopnina za učiteljstvo po I K. II. V nedeljo, dne 11. avgusta. 1. Ob 9. dopoldne: Glavno zborovanje v veliki dvorani »Narodnega doma« po dnevnem redu, ki ga določi Zvezna delegacija. 2. Ob 2. popoldne banket v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. III. V ponedeljek, dne 12. avgusta. Izlet v Savinjske planine. Tura se določi po dogovoru v Celju. Za glavno zborovanje so zglazene sledeče teme: 1. Jan Jaques Rousseau kot človek in pedagog. Poročevalec dr. Ivan Lah. 2. Naš položaj in šolstvo. Poročevalec Karel Kveder, učitelj v Št. Jurju ob juž. želez. 3. Stalno nameščenje okrajnih šolskih nadzornikov. Poročevalec Melhior Rismal, učitelj v Rajhenburgu.

o **V Branici** priredi narodno-napredna mladina blizu Spomenika v **nedeljo dne 18. avgusta t. l. velik javni ples v korist družbe sv. Cirila in Metoda.**

o **Klerikalno poneumnjevanje ljudstva.** V Kastavu v Istri živi prismojena tercijal-ka Jela Vlahova, ki je med svojimi somišljenicami na glasu, da je svetnica. Ta Jela Vlahova je po vsi Kastavščini razgla-sila, da se je Jezus prikazal nekemu Fran-cozu ter izrekel željo, da bi se našle štiri ženske, ki bi trpele njegove muke. To je ona čitala v listu, ki ga izdajajo reški kapucini. Ena taka ženska se je našla naj-prvo na Francoskem, druga pa v osebi ne-ke slovenske služkinje z imenom Ivanke na Reki. Ta Ivanka trpi Kristusove muke, kar so baje konstatirali sami reški kapucini. Nedavno tega se je razglasilo v Ka-stavu, da je dospela tjakaj ta Ivanka z Re-ke v spremstvu neke baronice in da se je nastanila v hiši Jelice Vlahove. Naravno, da je vse hitelo, da bi videlo čudno svet-nico, ki poti kakor Kristus krvavi pot in ki ima kakor Kristus pet ran božjih, iz ka-terih teče sveža kri. V hiši Jelice Vlah je bilo toliko »vernikov« in radovednežev, da je bil vsak prostorček zaseden. Med gledalci je bilo mnogo takih, ki so glasno izjavljali, da ne verujejo na čudeže. To je bilo baje krivo, da se je »sveti« Ivanki kri strdila in da vsled tega ni mogla kakor Kristus potiti krvave poti. Zaman je bilo vse čakanje, čudeža ni bilo. Gledalci so postajali nevoljni in so že glasno dajali duška svoji nevolji. Videč to, jo je »sveta« Ivanka jadrno popihala ter se v spremstvu par zarukanih tercijal-k v kočiji odpeljala na železniško postajo v Matuljah. In prav je storila, ker sicer bi ji razjarjeno ljud-

stvo res naučilo, kako se krvavi pot poti. — In vse to se je baje godilo z vednostjo reških kapucinov. Tako poneumnjujejo ljudstvo fanatični derviši, ki so v svoji fa-natičnosti izgubili že vso trezno razsod-nost.

o **Pevsko društvo »Trst« s tamburaškim zborom ter več članov tržaškega slovenskega gledališča** priredi dne 25. av-gusta popoldne veliko vrtno veselico v **Matenji vasi pri Prestraneku.** Na sporedu je več točk petja (mešan in moški zbor), tamburanje, čarobna igra »Repoštev« ter ples ob zvokih godbe »Narodne delavske organizacije«. **Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.**

o **Iz komenskega sodnijskega okraja** se nam piše: Nekdo je v dopisu »S Krasa« v zadnjem »Slovenskem Domu« prav pri-merno ožigosal delovanje pogubnega kle-rikalizma in njegovo tendenco, osobito kar se tiče Krasa. Da bi pa vrli Križani tako nizko padli in klerikalno volili, ne veruje-mo. Mi pa smo v stanu navesti konkreten slučaj, ki jasno priča, da je Kras deloma že pod klerikalnimi kremplji. Pred kratkim se je namreč imelo vršiti v seji ožjega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Sežani stalno nameščenje nekega šolskega vodje, ki je sicer z dušo in telom pristaš narodno-napredne stranke, a vesten, vnet in zelo marljiv v izpolnjevanju svojih dolžnosti. To je učitelj, ki natančno izpolnuje znane pesnikove besede: »Ne le, kar veleva mu stan, — kar more, to mož je storiti dol-žan.« Kljub vsemu njegovemu prizadeva-nju v prid šole in naroda ni bil potrjen kot definitivni nadučitelj, ker so klerikalci gla-sovali proti. Ta slučaj govori več kot cela knjiga; zato je za danes brez komentarja.

o **V zgoniški občini** je več klerikalnih agitatorjev o priliki raznih volitev, ki so bili še pred malo leti ravno nasprotnega mišljenja. Takih je — žalibog — širom slovenske domovine mnogo. Človeka to-rej, ki menja morda iz dobičkarije svoje prepričanje, kakor srajco, ne smemo in ne moremo poslušati. Na takega moža se pa tudi nobena stranka ne more zanesti. — Marsikje so tej metamorfozi največ krive klerikalne posojilnice. Druge posojilnice puste vsakemu prostost. Marsikdo si izpo-sodi v klerikalnih zavodih denar in potem **mora** tako delati in plesati, kakor hočejo gospodje, ki so zbrani okoli takih zavodov. Vse drugo, kar taki ljudje trdijo, da bi namreč bilo pod klerikalno komando bolje, da oni znajo bolje gospodariti itd., je kakor pet krav za en groš, je le pesek v oči nerazsodnemu ljudstvu. Vprašamo, kdaj je še klerikalec držal dano besedo? Kdo ima manj srca za ubogo ljudstvo, za ubogega kmeta, kakor ravno klerikalec? Nobena stranka ni tako maščevalna in škodoželjna napram sobratu, ki je morda drugega političnega mišljenja, kakor kle-rikalna. O tem se lahko vsaki dan prepri-čamo, ako hočemo.

o V Dalmaciji so uredili učiteljske plače tako, da je ta dežela v tem oziru ena prvih v Avstriji. Dalmatinci vedo ceniti izobrazbo in omiko. Pa na Kranjskem? O kranjski klerikalizmu, zakrij si svoj obraz! Dalmacija te je prekosila. Žalostno.

Prosveta.

p Sliko slovenskega pesnika Antona Aškerca je izdalo upravništvo »Slovenskega Ilustrovanega Tednika«. Slika je jako lepa, 47/63 cm velika in dvobarvna ter bo v okras vsaki sobi kakor tudi gospodskemu salonu. — To je že 4. slika, ki jo je izdal »Slovenski Ilustrovani Tednik«, in sicer je izdal slike Prešerna, Gregorčiča, Jurčiča in sedaj Aškerca. V nobeni slovenski hiši bi naj ne manjkale te slike; zavedni Slovenci, okrasite si svoja stanovanja s slikami svojih velmož, saj narod, ki ne spoštuje svojih zaslužnih mož, ni vreden, da so se mu rodili! — Naročniki »Ilustrovanega Tednika« dobe omenjene slike brezplačno; naročite se torej na »Ilustrovani Tednik« in razširjajte ga!

Gospodarstvo.

Zavarujmo se dobro proti požaru.

Ne mine skoraj mesec, da bi ne slišali o kakem večjem požaru v deželi. Ni še dolgo, kar je pogorelo na Ježici, pozneje v Tomačevem in pred kratkim pa v Šenčurju. Povsod je ogenj napravil velikansko škodo. Mnogim gospodarjem je ogenj uničil vse, tako da so bili popolnoma brez strehe. In mnogi posestniki tarnajo vsled izgube, ki jih je zadela in seveda med temi najbolj tisti, ki so bili malo ali pa celo nič zavarovani. Res, da se gospodarjev, ki niso zavarovani, najde dandanes le malo, ali najdejo se pa še. No, pa počasi bomo tudi tukaj na boljem, saj nas nesreča drugih sama uči, da tudi nas zna kdaj kaj takega doleteti. Le škoda, da nekateri tako radi pozabijo na zavarovanje.

Ali je morda tisti denar, ki ga damo za zavarovanje, proč vržen? Gotovo ne, saj pač nihče ne ve, kaj ga čaka. Pač pa je tisti denar zelo dobro naložen, kajti če nas doleti nesreča, smo rešeni bede, ki nam preti, če bi nam naša poslopja in pridelke uničil požar. Res, da je zavarovalnino težko plačevati, ali mnogo huje je, trpeti pomanjkanje, ki se pokaže pri takih nesrečah.

Zelo nespametno je tedaj, varčevati z zavarovalnino. Skrben gospodar si bo poleg poslopij zavaroval tudi pridelke, orodje in krmo. To bi moralo biti povsod zavarovano! Le ne varčevati pri zavarovalnini, ker lahko varčujemo drugod!

Glavna stvar pri zavarovanju pa je, da se dobro zavarujemo in pri zanesljivih zavarovalnicah. Zavarovalnic se nam ponuja mnogo. Za nas so brez dvoma najboljše domače zavarovalnice, da denar, ki ga ždamo, ostane doma in domače zavarovalnice vedo tudi bolje ceniti nastalo škodo, saj je denar, ki ga za to plačamo, le nam v korist.

Kadar pa sklepamo pogodbo za zavarovanje, pa je poleg drugega paziti posebno na sledeče:

1. Da zavarujemo vso svojo imovino proti ognju, kakor poslopja, orodje in pridelke.

2. Da ne zavarujemo več kot imamo v resnici, kajti zavarovanje ni podjetje, kjer bi se dalo kaj zaslužiti; naša dolžnost je, dobiti le to, kar nam gre.

3. Ne zavarujmo manj kot imamo, ker se nam v slučaju nesreče plača le zavarovano.

4. Pri zavarovanju ne stavimo lahkomišelnih predlogov, ampak moramo vse natančno navesti, da ne nastane v slučaju nesreče kaka tožba i. dr.

5. Delujmo na to, da se tudi naši znanci, sorodniki in prijatelji dobro zavarujejo.

6. Zavarujmo tudi pošaja proti toči, kajti lahko pride huda nevihta in nam vse uniči.

7. Tudi na življenjsko in zavarovanje proti nezgodam ne smemo pozabiti, kajti nihče ne ve, ne ure, kdaj ga dohiti smrt, ali pa doleti nesreča. Saj je človeško življenje več vredno kot naša poslopja in polja. Kako dobro pa je družini, ki izgubi očeta, če je bil zavarovan.

8. Pri zavarovanju ne napravljajmo nepravilnosti, ne drugim, ne sebi.

9. Denar za zavarovalnino dajmo vedno na stran, da ga imamo takrat, ko je treba plačati, pri roki, kajti znesek je majhen in se ne pozna veliko.

10. Tisti znesek, ki ga damo za zavarovalnino, je ravnotako dobro obrnjen, kot oni, ki ga damo za hrano in kakor ne moremo obstati brez hrane, ravnotako ne moremo biti brez zavarovanja, kajti ono nam prinese mir, sigurnost, tolažbo in pomoč.

gs Matica Slovenska je sklenila v svojem »Letopisu« za leto 1912. priobčiti inserate slovenskih in slovanskih tvrdk. »Letopis« se tiska v 4500 izvodih in pride v roke najimovitejšim in najinteligentnejšim krogom našega naroda. Če izvzamemo koledar družbe sv. Mohorja se po številu eksemplarjev nobena slovenska publikacija ne more meriti z našim »Letopisom«. Cena za celo inserirano stran »Letopisa« znaša 60 K, za polovico strani 30 K in za četrtino sorazmerno.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

LISTEK.

Delo slovanskih kmetov v Ameriki.

(Konec.)

Še hujša, kot sneženi zameti in povodnji, je bila kobilčja nadloga. Te so prišle poznejše. Dobili smo jih leta 1869. in 1870. Ampak takrat še ni bilo tako hudo, in tudi škode niso naredile takšne, kot poznejše, ko so se zopet pokazale. L. 1874. je bilo mnogo gorše, in l. 1875. so se pri nas legle mlade. Nikoli več poznejše ni bilo tako hudo, kot takrat. Zaslišali smo šum, zmračilo se je, da smo mislili: nevihta se bliža. Solnce se je skrilo, in mislili smo, da bo konec sveta. Kobilice se spuste doli. V eni uri so obgrizle vse naokrog, celo tobak. Mlado drevje se je pod njimi kar šibilo. Po tleh jih je bilo tako na gosto, da ko smo šli, so nam segale do gležnjev in so se udirale noge, kot po snegu. Reka je bila tako pokrita s kobilicami, da ponekod niti vode nismo videli. Ogrizle so barvo po hišah in celo zagrinjala so uničile. Ponekod so ležale tako na gosto po progi, da so vstavile vlake. Njih velika množina je povzročila pozneje na vodi grozen smrad, toda, mislim, da se iz tega kakšna bolezen ni izcimila.

Takrat so hodili okrog nas pogosto Indijanci. Bili so to Omaha in Pavnici, ki so se vsako leto nekako vrstili. Včasih jih je bilo do 500. Šli so vedno v vrstah po 10 do 15 korakov vsaksebi, skoraj kot na sprehod. Vlada jim ni dovolila hoditi v četah, da bi se zabranilo prepire. Razume se samo posebi, da so tudi taborili. Tako so šli včasih 2 do 3 dni skozi. Nekateri so hodili peš, toda ženske so sedele na konjih, ki so vlekli navskriž zvezane goli, kjer so se peljali otroci in kjer je bilo naloženo blago. Za goli so imeli mlado drevje, zvezano z ličjem iz vlečene krone, tako da je bilo vse prožno in gugljivo. Izgledali so živahno in bili lepo oblečeni.

Pogosto se je znašel poleg nas visok Indijanec, ko smo se tega komaj nadjali. Groza se je polastila človeka. Ti ljudje so se plazili kot kača. Prišli so, poprosili za rožico ali kaj zamenjat, toda nadlegovali nas niso nikdar. Kdor je z njimi dobro ravnal, mu niso nič naredili. Nekateri ljudje so bili nanje hudi in jim niso hoteli dati nič, tudi to so potrpeali. Če je pa Indijanca kaj razdražilo ali razjezilo, pa ni več vedel, kaj dela. Če smo dali kateremu piščanca, smo mu ga postavili v grmovje, in on ga je ustrelil s puščico. Nekoč je hotel moj brat lep bič, ki ga je imel neki Indijanec, ter mu dal zanj par čevljev. (Psa so Indijanci navadno takoj ubili in snedli.) Indijanec obljubi bratu, da dobi bič, toda zaenkrat ga je hotel še vzeti seboj na

obisk in ga prinesli nazaj grede. Brat je videl, da je težko ugovarjati. Toda ni več mislil, da bi bič še kdaj videl. Toda nazaj grede je Indijanec bič res vrnil.

Jaz sem postala krepko dekle. Opravljala sem vsako delo, celo prerijo sem »podirala«, kar je še za moškega težavno delo. Nekoč sva orali z dekletom, s katero se je pozneje oženil moj brat. Jaz sem vodila vole, ona je plužila. Čez nekaj časa začne tožiti, da jo to preveč utruja, da ne more tiščati pluga v zemljo. Zamenjali sva torej mesti. Ona pa ni bila navajena na vole, vpila je nad njimi hr namesto ije, da so se splašili in zbežljali. Tako da je zanaprej vedno plužila. Drugič je hotela jahati kobilu. Rekla sem ji, da ne zna tega, toda ni hotela odnehati, padla je doli in se močno poškodovala.

Dvakrat me je pičil škorpion. Zdravnika ni bilo v bližini, pomagali smo si sami, kot smo vedeli in znali. Trajalo je cel teden, predno sem bila zopet na nogah.

Niti ne vem, kako to, da me oče ni naučil češko brati. Zvečer nam je po navadi kaj češkega prebiral. Svojo angleško čitanko sem znala skoraj na pamet. Šele po poroki sem se učila sama češko branje. To ni bilo nič težkega, ker sem znala govoriti, a branje je pravilno, če le poznamo pravila. Ko sem se omožila, sem bila nekaj časa nervozna. Trpela sem zaradi prevelikega trpljenja v mladosti. V prostem času sem brala zelo veliko angleških in čeških knjig.

Pisateljica pripominja:

»To so doživljaji, natančno, kot mi jih je pripovedovala moja češka gostiteljica v majhnem mestu v Nebraski v večernem mraku. Zunaj na travniku je bil njen sin, v sobi je bral časopise mož, premožen mlinar, ki ima mlin na bližnji reki, o kateri je govor gori v povesti. Vse je izražalo mir, premožnost, in tu sem si mislila, kaj neki občuti človek, ki je skusil toliko težav in bil sam tista vstvarjajoča moč, ki je spremenila prerijsko puščavo v mirno, omikano naselbino.«

Takšen življenjepiš ima za nas kmete izvanreden nauk v sebi. Kaže nam, kakšna ogromna moč in vstrajnost leži v nas slovanskih kmetih. **Mi slovanski kmetje nimamo topov in bajonetov, nismo si ustvarili vojaških držav. Imamo pa pridne roke in zdrav razum. Treba nam je k temu že zavesti kmečke skupnosti, da ne bomo služili samo kot izvrsten delavski in osvežilni človeški material za druge narode, temveč da bomo uživali vspehe teh svojih dobrih lastnosti končno tudi — mi sami.**

Razno

* **Tihotapci v avtomobilu.** Čez belgijsko-francosko mejo je imela biti prepeljana in pretihotapljena velika množina to-

baka s pomočjo avtomobila. Toda za ta prefrigani načrt so zvedeli pravočasno carinarji, ki so se na to dobro pripravili. Ko je prišel v Lille signal, da se avtomobil bliža, so nategnili carinarji na meji čez cesto močan, jeklen pas. Naokrog se je pa skrilo 30 dobro oboroženih carinskih uradnikov. Tihotapci niso opazili nič sumljivega. Tudi niso mogli: bilo je ravno o polnoči, ko so nameravali v najhujšem diru uiti čez mejo. Svetilke pri avtomobilu so imeli zakrite. Avtomobil je dirjal naprej z grozovito hitrostjo. Kar stopita sto metrov pred napeto žico na cesti dva obročena stražnika in zavpijeta: »Stojte, carinska uradnika sva!« — »Le bodita,« so si mislili tihotapci in bežali še z večjo hitrostjo naprej. Kar zapazijo v slabem svitu zablisk čez cesto napete žice. Za sabo pa zaslišijo vesel krik carinskih uradnikov, ki so že mislili, da so tihotapci že izgubljeni. Toda dogodilo se je drugače. Tik pred žico zavije avtomobil na stran, vse pod sabo mandraje, na železniško progo, ki drži ob cesti. Tisti hip pridrvi naspoti brzovlak in tihotapci so bili med dvema ognjema. Toda ravno vlak je onemogočil hitro zasledovanje, ker avtomobil spelje srečno z železniškega nasipa na drugo cesto. Bil je že — čez mejo in izgubil presenečenim stražnikom izpred oči v črno noč.

* **Kako je podedovalo mesto Stolni Beligrad na Madžarskem milijon.** Zapustil ga mu je veleposestnik dr. Aleksa Nagy, ki je umrl pred tremi leti. Mesto si postavi za ta denar sirotišnico in bolnico. Do denarja je pa prišlo tako-le: Dr. Nagy je bil municipalnega odbora feterskega komitata (Madžarska je razdeljena na komitate, ki so nekako na sredi med našimi kronovinami in okrajnimi glavarstvi). Toda v tem odboru ni nikdar niti zinil, to pa zato ne, ker je jako hitro govoril. Nekoč se mu pa vendar zazdi, da ne sme molčati. Toda komaj odpre usta in izblebeta nekaj besedi, izbruhne vsa dvorana v smeh. Dr. Nagy konča svoj govor in izjav: »Smejejo mi se tu v slavnostni dvorani komitata, katerega sem zapustil vse svoje premoženje. Zapomnite si to.« Nato je takoj odšel domov in spremenil oporoko tako, da je zapustil premoženje mestu Stolnemu Belemu gradu. Za komitat torej precej drag smeh!

* **Začetki inseriranja.** Dandanes si trgovine brez inseratov ali oglasov v listih misliti ne moremo. Kdaj pa so se pojavili prvi oglasi? Že pred 300 leti. Leta 1612. je namreč ustanovil zdravnik Renodo v Parizu prvo pisarno za inserate. Prva tri leta so bili ti oglasi pisani. Leta 1615. je pa začel izdajati te oglase tiskane ter s tem začel izdajati prvi časopis z oglasi. On je to prvi izvedel. Misel pa tudi tedaj ni bila več nova. Podobno misel je sprožil namreč že neki Francoz, ki je umrl leta 1549., samo da je takrat ostalo še vse neizvršeno.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Št. Janž. Treba poslati priporočeno, da je v rokah potrdilo, potem v negativnem slučaju takoj izročite odvetniku, če ni v dveh tednih.

Gorenjski. Pride vse na vrsto. Tudi ono od zadnjic.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 3. avgusta 1912.

Dunaj: 41, 61, 66, 86, 53.

Gradec: 90, 38, 19, 54, 9.

Dvignjene v sredo, dne 7. avgusta 1912.

Brno: 43, 19, 8, 21, 46

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste	1	80	2	—
1 " " " II. "	1	60	1	80
1 " " " III. "	1	50	1	70
1 " telečjega mesa	1	72	2	—
1 " praščjega mesa (svežega)	1	92	2	20
1 " " " (prekajenega)	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa	1	40	1	50
Prašiči na klavnici	1	30	1	40
1 " kozličevega mesa	1	80	1	90
1 kg masla	2	40	2	80
1 " masla surovega	2	40	2	70
1 " masti praščje	2	—	2	08
1 " slanine (špeha) sveže	1	72	1	92
1 " slanine prekajene	2	—	2	—
1 " sala	1	92	1	92
1 " surov. margarinkega masla	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla	2	00	2	20
1 jajce	—	7	—	8
1 l mleka	—	20	—	22
1 " " posnetega	—	08	—	10
1 " smetane sladke	—	—	—	—
1 " " kisle	1	—	1	20
1 kg medu	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla	3	20	3	80
1 piščanec	1	40	1	60
1 golob	—	50	—	70
1 raca	—	90	2	40
1 gos	5	00	5	80
1 kapun	0	—	0	—
1 puran	0	—	0	—
100 kg pšenične moke št 0	35	40	—	—
100 " " " " 1	35	20	—	—
100 " " " " 2	34	80	—	—
100 " " " " 3	34	50	—	—
100 " " " " 4	33	—	—	—
100 " " " " 5	32	50	—	—
100 " " " " 6	32	—	—	—
100 " " " " 7	28	—	—	—
100 " " " " 8	19	—	—	—
100 " koruzne moke	24	—	—	—
100 " ajdove moke I.	48	—	—	—
100 " ajdove moke II.	42	—	—	—
100 " ržene moke	33	50	—	—
1 l fižola	—	28	—	40
1 " graha	—	20	—	28
1 " leče	—	40	—	42
1 " kaše	—	28	—	30
1 " ričeta	—	24	—	28
100 kg pšenice	23	—	24	—
100 " rži	21	—	22	—
100 " ječmena	18	—	19	—
100 " ovs	23	—	24	—
100 " ajde	25	—	26	—
100 " prosa belega	21	—	22	—
100 " " navadnega	—	—	—	—
100 " koruze	20	—	21	—
100 " činkvantina	23	—	—	—
100 " krompirja	5	—	6	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-50 do 12—K.
Cena mehkeemu les 8— do 9—K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena

" slame

" stelje

" detelja

5 — 6 —

4 — 5 —

2 — 2 —

6 — 7 —

Kri! in dober zajutrk dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

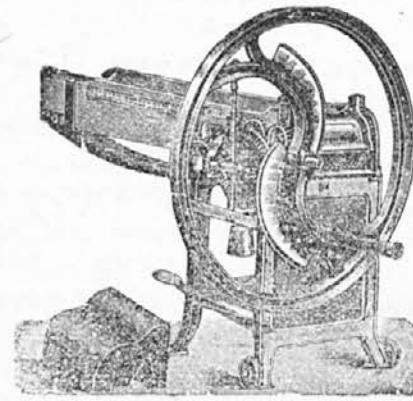
Lekarna pl. Trnkóczy

v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Grah in smeh

Trgovina z železnino in
:: poljedelskimi stroji. ::

Fr. Stupica v Ljubljani

priporoča 37

svojo veliko zalogo poljedelskih strojev
najboljše sestave kakor:

Deering - ko silnice, obrabljale, grablje, benen motorje za poljedelstvo in male obrti, pluge, brane, si moreznice, čistilnice, prese za mavo, grozdne in sadje posušane najnižji cenah.

Velika zaloga raznovrsne železnine, orodja itd. cementa, traverz, šin in vseh v železnino spadajočih predmetov.

Ceniki na zahtevo brezplačno! Ceniki na zahtevo brezplačno!

Domače podjetje!

Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju **oljnatih barv, lakov, firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih predmetov** na domačo tvrdko 48

Premrl & Jančar,

Ljubljana, Dunajska cesta 20.

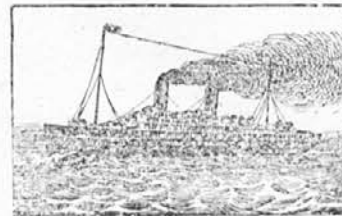
Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost!

Najnižje cene!

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta 18 nasproti gostilne „pri Figovcu“.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo
: : gospodinjam : : iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

== tovarna zarezanih strešnikov ==
ponudi vsako poljubno množino **pat. dvojno zarezani**

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

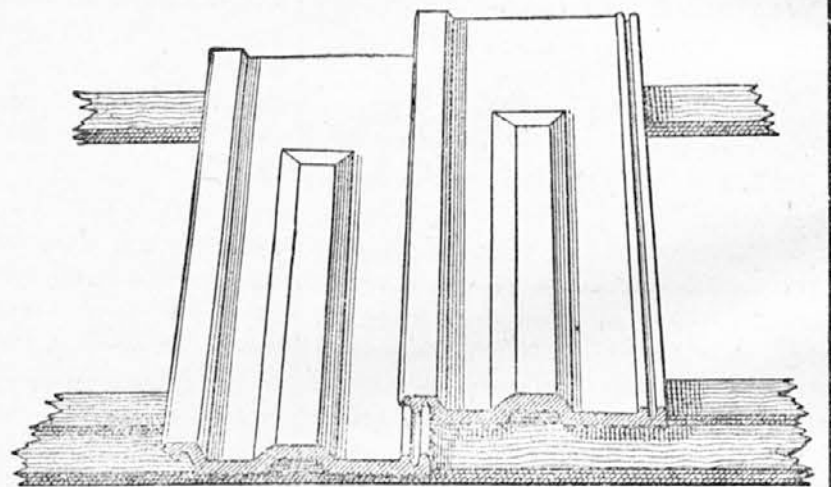
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

== Spretni zastopniki se iščejo. ==

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsaj tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.